
Bortkastet lesing om mordere

BØKER AV, OM OG FOR LEGER

Forfatteren er nevrolog, opplyser å være i bestefarsalderen, og forteller om erfaringer med sakkyndig vurdering av ca. 150 drapsmenn og -kvinner gjennom 25 år. «Forteller» er et riktig ord; dette er ingen vitenskapelig fremstilling. Boken er antakelig ment som en populær fremstilling for allmennheten om hvor ille drapsdømte er, og hvor lite håp det er for dem. Ut fra erfaring mener han å ha fastslått at det er en kombinasjon av grov barnemishandling, nevrologiske forstyrrelser og psykisk lidelse av ulike kategorier som er årsaken til drap. Hans observander er stort sett personer som sitter på «death row», med noen såkalte kontroller, noe som ikke blir problematisert i boken. Drapsmennene blir beskrevet på en emosjonell måte, egnet til å vekke avsky.

Boken er ubehagelig å lese fordi den består av mange lange beskrivelser av hvilken sadisme og omsorgssvikt drapsmenn er blitt utsatt for, og hvilke hjerneskader de har pådratt seg. Hjerneskadene blir diagnostisert ved ulike kliniske undersøkelser som å dunke lett på neseryggen for å se om observanden lar seg irritere, og å se om observanden kan hoppe og hinke. Han opplyser at moderne undersøkelsesmetoder ikke er så eksakte som god klinisk undersøkelse. De psykiske lidelsene er beskrevet som for eksempel paranoid tenkning – «alle er ute etter meg». Det er gjort lite forsøk på en diagnostikk i henhold til et diagnosesystem.

Senator Joe Lieberman i USA har ifølge omslaget uttalt at dette er et signifikant bidrag til den nasjonale debatt om voldelig kriminell atferd. Hvis det er tilfellet, står det enda verre til med den amerikanske debatt enn jeg hadde trodd.

Vi trenger ikke boken for å bli overbevist om at grov mishandling av barn er skadelig. Vi trenger heller ikke boken for å skjønne at de færreste drapsmenn er harmoniske, veletablerte borgere. Det finnes mye annen litteratur som kan si noe om faktorer som predikerer vold og om hvorledes vold til en viss grad kan forebygges.

Randi Rosenqvist

Aker universitetssykehus

Oslo

Publisert: 10. desember 2002. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 24. juni 2026.